

5. WARUNKI REALIZACJI ZADAŃ LOGISTYCZNYCH

Praktyka działania udowadnia, że funkcjonowanie organizacji w sektorze publicznym, jak i poza nim, oparte jest o jej zasoby. Logistyka organizacji wykorzystuje przydzielone zasoby materialne i niematerialne, przez co stwarza podstawy do osiągnięcia założonych celów. Mając na uwadze przedstawione wcześniej zadania stawiane przed systemami logistycznymi organizacji stwierdzić należy, że są zdeterminowane między innymi przez takie czynniki, jak:

- otoczenie organizacji;
- strukturę organizacyjną (poprzez np. wyodrębnienie podsystemów działania);
- zakres współdziałania pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi;
- stan zasobów materialnych i niematerialnych;
- poziom przygotowania menedżerów i pracowników do realizacji zadań;
- funkcjonowanie triady systemów: kierowania, informacyjnego i informatycznego.

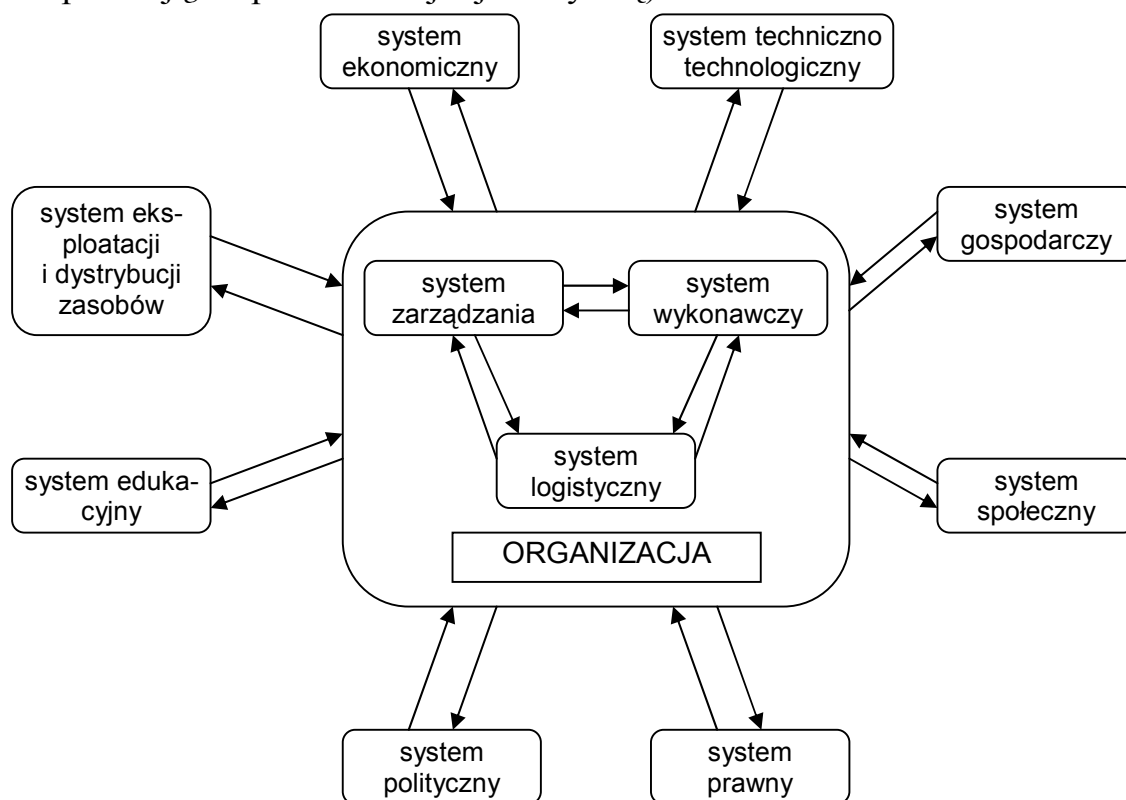
Podejście systemowe do problematyki otoczenia organizacji pozwala na wyodrębnienie z całego zbioru systemów otoczenia tych, które łączą relacje kapitałowe, materialne, informacyjne, itp. z danym systemem logistycznym (rys. 1.13). Ustalenie powiązań systemu logistycznego z otoczeniem wywierać więc musi duży wpływ na postępowanie, w konsekwencji zaś – na podjęcie decyzji przez logistyków. Zanim jednak logistyk podejmie decyzję winien określić między innymi:

- elementy systemu otoczenia wpływające na organizację;
- relacje łączące organizację i jej system logistyczny z otoczeniem;
- wyodrębnić parametry fizyczne (ilość, wielkość, ciężar, itp.) strumienia materiałowego;
- koszty związane z przepływem strumieni materialno-informacyjnych;
- czas realizacji „połączeń” z innymi systemami itp.

Określenie relacji łączących system logistyczny z otoczeniem wymaga wymienienia jego charakterystycznych elementów. Zaliczyć do nich możemy między innymi:

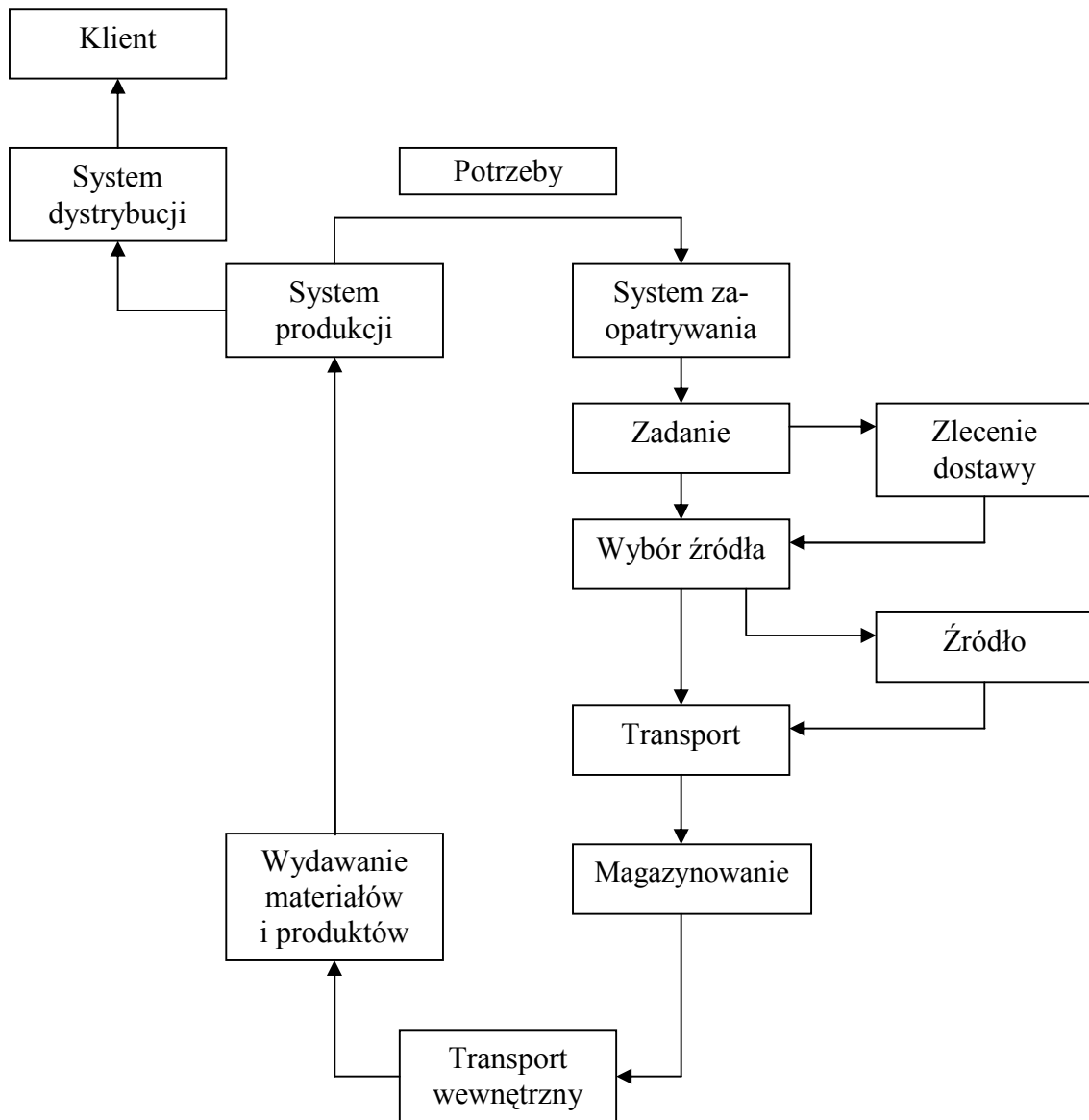
- w otoczeniu wewnętrznym: elementy i podsystemy, organizacji (zarządzania, produkcji, usługowy, dystrybucji, magazynowy, transportowy, administracji, itp.);
- w otoczeniu bliższym: klientów – odbiorców wyrobów i usług, dostawców (materiałów, kapitału, ludzi, informacji), organizacje państwowe i samorządowe (urzędy skarbowe, inspektoraty pracy, ochrony środowiska, itp.), związki zawodowe, partie polityczne, itp.;
- w otoczeniu dalszym: otoczenie kulturowe, techniczne oraz technologiczne, edukacyjne, polityczne, prawne, ekonomiczne, socjologiczne, demograficzne, naturalne oraz międzynarodowe.

Prezentowany podział ma charakter umowny. Jak wskazuje praktyka, za otoczenie bliższe uznawać będzie dana organizacja te jego elementy, podsystemy i systemy, które w sposób zasadniczy (główny) wpływają na proces transformacji strumienia WE w WY. Parametry fizyczne, takie jak: wielkość, waga, ilość, gęstość, itp. strumienia materialnego określają z reguły potrzeby organizacji. Są ustalane zgodnie z prawem popytu i podaży (ostatecznie to konsument i jego upodobania, a przede wszystkim jego wola sprawiają, że produkt znajduje nabywcę).



Rys. 1.13. Schemat powiązań systemu logistycznego z otoczeniem

Strumień materialny (surowców i materiałów) będący elementem zasilania każdej organizacji powinien być podporządkowany wspomnianej wcześniej regule 4W.



Rys. 1.14. Cykl zasilania materialowego systemu produkcji (wariant)

Pamiętać wszakże należy, że określając wielkość środków (materiałów i produktów) niezbędnych w procesie np. produkcji, w danej jednostce czasowej, do rozwiązania pozostają kwestie związane między innymi z:

- parametrami ładunków (kształtem, wielkością, składem, stanem skupienia, itp.);
- ilością magazynów głównych i pomocniczych;
- technologią przemieszczania ładunków;

- przepływem informacji (np. od systemu produkcji do systemu zaopatrywania);
- dynamiką dostaw surowców i materiałów.

Określanie warunków do wykonywania zadania dotyczy z reguły czterech obszarów: systemu zasilania organizacji, systemu produkcji, systemu dystrybucji oraz systemu recyklingu i utylizacji. W systemie produkcji, z punktu widzenia logistyki istotną rolę odgrywa podsystem zaopatrywania składający się z reguły z:

- podsystemu magazynowego;
- podsystemu transportowego;
- podsystemu informacyjnego, itp.

System zaopatrywania produkcji jest ściśle związany z rynkiem materiałów i produktów (lokalnym, krajowym, globalnym), jak również z systemem produkcji. To właśnie zadania stojące przed systemem produkcji, a dotyczące między innymi: planu produkcji, programu produkcji, użytej technologii (w aspekcie innowacyjności) są warunkiem wystarczającym i koniecznym do określenia wymogów materiałowych takich, jak: czas, ilość, jakość, wielkość, struktura dostaw i miejsce dostawy, itp., będących istotą działania systemu zaopatrywania. Określeniu powyższych parametrów działania systemu zaopatrywania towarzyszy w praktyce działania popularny cykl zasilania przedstawiony na rys. 1.14.

Jednym z istotnych elementów tego cyklu (dla procesów produkcji) są źródła zaopatrzenia. Dysponowanie wiedzą o tych źródłach, ich rozmieszczeniu w przestrzeni, wielkości, możliwości załadunkowych, itp. pozwala na rytmiczne zaopatrywanie organizacji we wszystko to, co jest niezbędne do osiągnięcia zakładanego celu. Istotnym jednak argumentem w wyborze potencjalnych źródeł zaopatrzenia jest aspekt ponoszonych kosztów. System zaopatrywania dysponując konkretnym budżetem, określając źródła zaopatrzenia winien brać więc pod uwagę takie czynniki, jak:

- alternatywne źródła zaopatrzenia;
- transport zewnętrzny;
- rozmieszczenie źródeł (odległości między nimi, a organizacją);
- gwarantowaną jakość materiału;
- upusty, rabaty, itp. – formy zwyczajowe i prawne stosowane w transakcji kupna i sprzedaży;
- liczbę dostawców (ich wielkość podnosi ryzyko związane z rytmicznością dostaw);

- przyjęty w organizacji system magazynowania materiałów i produktów, itp.

Uwzględniając powyższe czynniki oraz praktykę działania, całkowity koszt (k_c) związany z dostarczeniem wymaganej ilości materiałów i produktów do zabezpieczenia procesów produkcji jest sumą kosztów ponoszonych na transport (k_{tr}), zakup materiałów (k_m), magazynowanie (k_{ma}) i zapasy (k_z).

$$k_c = k_m + k_{tr} + k_{ma} + k_z \quad (1.2.)$$

Każde więc działanie logistyków, związane ze zmniejszaniem kosztów całkowitych dotyka wielu sfer gospodarki i jak wskazuje praktyka, znalezienie rozwiązania optymalnego wymaga wiedzy, umiejętności, znajomości rynków (np. poprzez prowadzenie analiz, badań, itp. pod kątem potrzeb organizacji) oraz nierzadko zastosowania nowoczesnych metod wspomagania procesów decyzyjnych.